

громадянського розвитку, при цьому проблема якості освітнього процесу розглядається з позицій загальнолюдської і соціальної цінності освіти. Саме ці чинники актуалізують проблему управління якістю освіти у вищому навчальному закладі. Моніторинг є складовою управління якістю освіти.

Отже, однією з актуальних проблем постає питання розробки й теоретичного обґрунтування критеріїв і показників визначення рівня якості професійної діяльності педагогічних працівників, інструментарію та методики організації та здійснення моніторингу якості професійної діяльності педагогічних працівників на різних рівнях управління вищими I–II рівнів акредитації.

Зміст професійної діяльності педагогічних працівників, як відзначають багато вчених, визначається їх кваліфікаційною характеристикою. Це модель професійної діяльності, що відображає науково обґрунтований комплекс їх професійних знань, умінь і навичок, який включає:

- забезпечення результативності та якості своєї роботи;
- гармонізацію науково-наочних і світоглядно-методологічних, дидактичних і психологічних знань;
- уміння організувати навчально-виховний процес як педагогічну взаємодію, направлену на розвиток особистості учнів;
- готовність до творчого пошуку, саморозвитку, засвоєння і впровадження нових інформаційних технологій;
- високі моральні якості, фізичний і психологічний стани здоров'я, що дають можливість виконувати службові обов'язки тощо.

Під моніторингом якості професійної діяльності педагогічних працівників в управлінні закладами вищої освіти ми розуміємо комплексне функціонування спеціальної системи, призначеної для спостереження, виміру, оцінки, аналізу й прогнозу в сфері якості професійної діяльності педагогічних працівників (як результату та як процесу).

Література

1. Анненкова І. П. Теорія і методика моніторингу якості професійної діяльності науково-педагогічних працівників вищих навчальних закладів: дис. доктора педагогічних наук. Київ, 2016 р.
2. Енциклопедія освіти / Акад. пед. наук України; [гол. ред. В. Г. Кремень], Юрінком Інтер, 2008. 1040 с.

УДК 373.5.091

РОЛЬ СУЧАСНОГО ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА У РОЗВИТКУ ТВОРЧОЇ ОСОБИСТОСТІ ДИТИНИ

А. В. Козинська

В умовах соціальної й економічної нестабільності, природовідповідності особистості, знищення простих людських зв'язків стає особливо актуальним створення та розвиток сучасного освітнього середовища у навчальному закладі.

Концепція Нової української школи спрямовує зусилля педагогів на формування сучасного освітнього середовища: безпечного, опанованого учнями, персоніфікованого [3, с. 51]. Відповідно до наказу МОН № 283 від 23.03.2018 року «Про затвердження Методичних рекомендацій щодо організації освітнього простору Нової української школи»

особливістю сучасного закладу є «організація такого освітнього середовища, що сприятиме вільному розвитку творчої особистості дитини» [5].

У створенні освітнього середовища адміністрація школи посідає не останнє місце. Вона виступає не «клієнтом» та «виконавцем», а партнером та співробітником.

Створення освітнього середовища ніколи не припиняється з впровадженням певного результату, це безперервний процес пошуку нових відповідей на нові виклики життя. Важливо лише, щоб всі учасники цього процесу усвідомлювали спільну відповідальність, мали вміння, бажання та добру волю для такої співпраці і тоді вони будуть партнерами та співробітниками.

Директор закладу освіти стає головним партнером вчителя у створенні освітнього середовища, адже є «джерелом» нормативно-правових документів, рекомендацій та офіційних вказівок щодо організації, створенню та фінансуванню освітнього середовища відповідно до усіх вимог, а ось вже вчитель є головним виконавцем, дизайнером та архітектором у створенні освітнього середовища, але за підтримки адміністрації закладу.

Організація шкільної кімнати має підтримувати право дитини на вибір місця навчання, темпу, а вчителю допомагати створювати умови для швидкого реагування на потреби здобувачів освіти. Зазвичай такі класні кімнати є багатофункціональними: корисні та функціональні осередки, мобільні меблі, м'які куточки дають можливість кількох варіантів організації навчальної діяльності. Гнучкі простори дають можливість збиратися разом для співпраці і спільної творчості, вчать продуктивній взаємодії [1, с. 11].

Із першого погляду на середовище у класі ми можемо зробити висновок, кому воно належить – учителям і їхньому баченню освіти чи дітям і їхнім батькам, їхньому погляду на процес навчання. [2, с. 44]. Вчитель створює основу для освітнього середовища, а лише разом з учнями формує його.

Участь дітей в організації середовища класу допомагає сформувати у них почуття відповідальності, розуміння, що класна кімната належить саме їм. Діти можуть допомагати розвішувати таблички з назвами навчальних осередків або навчальних матеріалів, складати розклад робіт, робити календарі днів народжень тощо [2, с. 54].

Організація таких навчальних осередків здійснюється для забезпечення дослідницької діяльності дітей, формування самостійності, організації роботи дітей у парах, у малих групах, а також індивідуально. У навчальних осередках можна проводити різні види освітньої діяльності, тому вони мають містити різні навчальні матеріали [2, с. 50].

У Концепції Нової української школи зазначено, що буде використано новітні мобільні парти, які легко трансформувати для групової роботи [4, с. 28]. Сучасні меблі дають можливість учням не тільки сидіти, а й качатися, обертатися, стрибати. Це знімає напруження м'язів учнів, забезпечує кращу концентрацію уваги протягом дня. Але, навіть зі старими столами-партами можна створити нове середовище, для цього вчителю треба навчитися моделювати простір класу під тип уроку, потреби дітей, змінювати розташування парт [1, с. 11].

Заповнюючи шафи, не варто виставляти всі матеріали одночасно, краще діяти за принципом постійно змінної виставки. Центри мають постійно поновлюватися матеріалами, що попередньо були виконані учнями. Наповнюючи простір класу, варто продумати систему зберігання матеріалів, ґрунтуючись на частоті їхнього використання. Для підтримки порядку в класі доцільно використовувати контейнери з маркуванням, що дає змогу дітям одразу знаходити свій контейнер. Важливо, щоб контейнери розташовувались у місці доступному для дітей. Але, водночас сучасне освітнє середовище має мати і вільний простір, який потрібний дітям для свободи руху. Організуючи простір класу, потрібно не прагнути втиснути в рамки класної кімнати велику кількість навчальних осередків, наявність яких у початковій школі активно виноситься на обговорення. При малих приміщеннях класних кімнат можна активно використовувати вільні площі коридорів – винести до них ігрові, бібліотеку, виставку дитячих робіт тощо. Перед школою

поставлено завдання відшукати окремі приміщення з відкритим освітнім простором, що дозволить розширити поле діяльності за межі класу [3, с. 20].

Отже, шкільне освітнє середовище здатне не тільки забезпечувати комфорт для дітей і дорослих. За допомогою організації простору можна впливати на мотивацію учнів до навчання, формувати сприятливу атмосферу, забезпечувати потребу в дослідженні, задовольняти освітні потреби учнів.

Література

1. Водолазька Т. В. Освітнє середовище як «третій учитель». *Точка зору*. 2018. № 4 (181). С. 10–12.
2. Бібік Н. М. Нова українська школа: порадник для вчителя / за заг. ред. Н. М. Бібік. Київ : Літера ЛТД, 2018. 160 с.
3. Бібік Н. М. Нова українська школа: порадник для вчителя / під заг. ред. Бібік Н. М. К. : ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2017. 206 с.
4. Концепція Нової української школи. URL : <https://mon.gov.ua/ua/tag/nova-ukrainska-shkola>
5. Про затвердження Методичних рекомендацій щодо організації освітнього простору Нової української школи: Наказ МОН № 283 від 23.03.2018 року. URL : <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/nop/3metodichni-rekomendatsii.pdf>

УДК 37.018.46:378.046

СУТНІСТЬ ПОНЯТТЯ «УПРАВЛІННЯ МОТИВАЦІЄЮ ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ ПЕДАГОГІВ»

О. Л. Козлов

Одним із головних принципів Концепції Нової української школи є умотивований учитель, тому керівники закладів загальної середньої освіти мають сприяти його професійному та особистому зростанню, управляти мотивацією професійного розвитку [3]. Створення системи управління мотивацією професійного розвитку педагогів вимагає з'ясування сутності поняття «управління мотивацією професійного розвитку педагогів». Розглянемо експлікацію таких дефініцій, як «управління», «мотивація», «професійний розвиток», обґрунтуємо нашу позицію в теоретичному осмисленні поняття «управління мотивацією професійного розвитку педагогів».

Традиційне уявлення про керівництво школою розкривалося в таких характеристиках, як цілеспрямований вплив «зверху» суб'єкта на об'єкт керівництва; вплив керуючої підсистеми на керовану з метою переведення останньої у якісно новий стан; впровадження елементів наукової організації педагогічної праці та інших [7].

В управлінській літературі існує тенденція розглядати управління як реалізацію функцій. Наведемо деякі приклади визначення категорії «управління» (за В. Глуховим):

– управління – процес, тобто серія безперервних взаємопов'язаних управлінських функцій. Кожна функція управління також є процесом, тому що складається із серії взаємопов'язаних дій. Процес управління є загальною сумою всіх функцій;

– управління – це вміння правильно визначати, формулювати й аналізувати проблеми, які виникають, розробляти програми, ставити конкретні завдання, приймати правильні рішення;

– управління – це особливий вид діяльності, який перетворює неорганізований натовп в ефективну, цілеспрямовану й продуктивну групу. Управління також є стимулюючим елементом соціальних змін [2, с. 98].

М. Поташник наголошує, що освітнім процесом потрібно управляти з метою досягнення високої якості освіти. Однією з важливих умов управлінської діяльності є «мотивація» всіх учасників освітнього процесу і педагогів зокрема [6].